

EVROPSKI DNEVI JUDOVSKÉ KULTURE 2017: JUDOVSKA DIASPORA

Nedelja, 3. september

Četrtek, 31. 8. 2017

ROŽNA DOLINA PRI NOVI GORICI		
Mrliška vežica pri judovskem pokopališču	20.00	<p>Judje na Goriškem, odprtje dokumentarne razstave</p> <p>Razstava Judje na Goriškem predstavlja kratko zgodovino Judov in judovske skupnosti v Gorici, njihovo vpetost v kulturno-gospodarski razvoj mesta, preganjanje in uničenje skupnosti v holokavstu, poskus njene obnove po drugi svetovni vojni in priključitev k Judovski skupnosti v Trstu leta 1969. Posebna pozornost je namenjena nekdanjemu pokopališču goriške judovske skupnosti v Rožni Dolini pri Novi Gorici. Danes je to največje ohranjeno judovsko pokopališče na slovenskih tleh in obenem tudi eden najpomembnejših ostankov judovske dediščine v Sloveniji.</p>

Nedelja, 3. 9. 2017

MARIBOR		
Sinagoga Maribor, Židovska ulica 4	9.00 – 18.00	<p>Dan odprtih vrat</p> <p>Sinagoga v Mariboru je glede na vlogo in pomen mariborske srednjeveške judovske skupnosti zavzemala mesto ene najpomembnejših sinagog na Štajerskem. V pisnih virih jo prvič zasledimo leta 1354, a je najbrž starejša, saj v svoji strukturi razkriva več gradbenih faz. Danes je zaščiten kot kulturnozgodovinski spomenik državnega pomena, v njej pa deluje Center judovske kulturne dediščine Sinagoga Maribor.</p>
	9.30	<p>Judovska diaspora, odprtje dokumentarne razstave</p> <p>Danes živi v Evropi precej več kot milijon Judov. So sestavni del multikulturne Evrope in dejavni udeleženci skoraj vseh vidikov državlanskega in javnega življenja v svojih državah, prav tako še vedno veliko prispevajo k umetnosti in</p>

		<p>znanosti. A spomin na 20. stoletje je še vedno živ ter poudarja potrebo po nadaljnji toleranci in vzajemnem razumevanju med judovskimi skupnostmi in njihovimi sosedi. Razstava ponuja kratek pregled navdušujoče zgodbe o judovski diaspori v Evropi, ki tu živi že dve tisočletji, zgodbe, kot jo pripoveduje izbrano zgodovinsko in sodobno gradivo iz zbirk Narodnega muzeja Izraela.</p>
	9.45	<p>Judovska pokopališča, odprtje fotografske razstave Branimirja Ritonje</p> <p>Slovenski fotograf Branimir Ritonja (1961) je doslej razstavljal na več kot 600 skupinskih in 49 samostojnih razstavah doma in na tujem. Za svoje delo je prejel številne nagrade, med njimi plaketo Francoske fotografske zveze in Glazerjevo listino za dosežke na področju kulture. Je član različnih domačih in tujih strokovnih fotografskih in likovnih združenj ter predsednik Fotokluba Maribor. Ukvarja se zlasti s portretno, konceptualno in dokumentarno fotografijo.</p>
	13.00, 15.00 in 17.00	Vodenje po aktualnih razstavah
Mestni park, paviljon	11.00	<p>Kontra-Kvartet, koncert klezmer glasbe (tudi del programa Nedeljski promenadni koncerti 2017; ob slabem vremenu prireditev odpade)</p> <p>Kontra-Kvartet je mariborska akustična etno skupina, ki kot ena redkih v slovenskem prostoru izvaja tradicionalno judovsko klezmer glasbo. Skupino sestavljajo izkušeni glasbeniki: harmonikar Danijel Marinič, kitarist Petar Marič, kontrabasist Branko Smrtnik in violinistka Vesna Čobal. Doslej so nastopili že na številnih koncertih doma in na tujem, leta 2011 med drugim tudi na največjem festivalu klezmer glasbe v Safedu v Izraelu.</p>
LJUBLJANA		
Judovski kulturni center, Križevniška ulica 3	11.00 – 13.00 in 18.00 – 20.00	<p>Dan odprtih vrat</p> <p>Judovski kulturni center (JKC) v Ljubljani predstavlja inovativne, zabavne in izobraževalne vsebine v gledališču in na lutkovnih predstavah, na koncertih, predavanjih, ob judovskih praznikih in na drugih družabnih srečanjih. V tesnem partnerstvu z Mini teatrom je obenem tudi epicenter kritičnih dogodkov in festivalov ter si prizadeva spodbujati strpnost, vključenost, zgodovino in</p>

		izobraževanje od zahodne Slovenije do severovzhodne Italije. V sklopu JKC deluje tudi judovski muzej. V njem so na ogled judovski predmeti iz vse Slovenije in umetniška dela, ki prikazujejo judovsko življenje v Ljubljani. V muzeju pogosto najdejo mesto tudi občasne razstave.
	18.00	Biblični zapisi na rdečem papirusu , odprtje slikarske razstave Oskarja Rotovnika - Okija Oskar Rotovnik - Oki (1947) je kot samonikli likovni ustvarjalec začel slikati leta 1984. Njegova dela je sprva zaznamovala ekspresivna figuralika, kasneje pa se je začel intenzivno ukvarjati z osnovnimi likovnimi problemi. Od konca devetdesetih let 20. stoletja na njegovih delih prevladuje rdeč in intenziven kolorit, vsebinsko pa je njegovo slikarstvo na eni strani vpeto v dediščino Stare zaveze in judovsko tradicijo, na drugi pa ga prežemajo duhovne resnice človekove zavesti in podzavesti. Doslej je razstavljal na številnih domačih razstavah, v zadnjih letih pa se vse bolj uveljavlja tudi v tujini.
Mini teater, dvorana Bernard-Marie Koltèsa, Križevniška ulica 1	20.00	Vienna Tango Quintet , koncert argentinsko-judovske glasbe (vstopnina; informacije: info@mini-teater.si) Zasedbo Vienna Tango Quintet sestavljajo klasični glasbeniki Ronen Nissan (glasbeni direktor, kitara), Daniel E. Arias Holguín (violina), Angelica Martinez (kontrabas), Andres Añazco (klavir) in Milos Avramovic (bandoneon). Glasbenike združuje strast do argentinskega tanga. Skupaj s Paulo Barembuem iz Buenos Airesa predstavljajo sodobno različico klasičnega tanga, valčkov in zambe v jidišu. Leta 2015 je skupina skupaj s pevcem Isidorjem Abramoviczem nastopila na Švedskem in tam predstavila judovski tango, v Istanbulu pa je skupaj s turško vokalistko Ceren Gündoğdu predstavila še turški tango.
LENDAVA		
Trg pri sinagogi	11.00	Sprehod po judovski Lendavi , vóden ogled po mestu Judje so bili v Lendavi vse od 18. stoletja naprej pomemben del prebivalstva. Z vódenim ogledom po mestu bodo obiskovalci spoznavali skoraj 250-letno judovsko zgodovino mesta vse od naselitve Judov v mestu, njihove gospodarske

		in trgovinske dejavnosti ter družbenega življenja pa do usodne poti v obdobje najhujše krize in holokavst.
Sinagoga Lendava – Slovenski muzej holokavsta, Spodnja ulica 5	18.00	Judit Klein & Zoltán Neumark , koncert judovske glasbe Judit Klein je pevka avtentične judovske svetovne glasbe. Nastopa na samostojnih koncertih, kot gostujoča pevka pa sodeluje tudi na številnih festivalih in drugih prireditvah na Madžarskem in v tujini. Znana in popularna je postala zaradi svojega edinstvenega sugestivnega načina interpretacije. Zoltán Neumark je na področju različnih zvrsti judovske glasbe (klezmer, jidiš, ladino in kantorska glasba) eden najbolj izkušenih glasbenikov zadnjih desetletij, v okviru madžarskega judovskega teološkega seminarja pa pomaga učiti tudi kantorsko petje. Z Judit Klein sodelujeta že petnajst let. Skupaj sta nastopila na številnih uspešnih koncertih po vsej Evropi.
NEGOVA		
Grad Negova	15.00	Morpurgi, potomci mariborskih Judov , odprtje dokumentarne razstave V Mariboru je v poznem srednjem veku živela relativno številčna in pomembna judovska skupnost. Ob koncu 15. stoletja je morala mesto zapustiti, mariborski Judje pa so se nato razselili v različne kraje. Nekateri od njih so pozneje prevzeli priimek Marpurg(er)/Marburg(er), v dobesednem pomenu »iz Maribora«, oziroma Morpurgo. Z razstavo Morpurgi, potomci mariborskih Judov se podajamo po razgibanih poteh potomcev pregnanih mariborskih Judov in se obenem poklanjamo njihovemu spominu.

Sreda, 6. 9. 2017

MURSKA SOBOTA		
Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota, Zvezna ulica 10	18.00	Judovski jeziki , odprtje dokumentarne razstave Judje povsod, kjer koli že živijo, govorijo in pišejo drugače kot njihovi sosede. Včasih je njihov jezik drugačen zaradi nekaj dodatnih hebrejskih besed, drugič govorijo popolnoma drug jezik. Z razstavo Judovski jeziki, ki jo je pripravila

		Narodna knjižnica Izraela, ponujamo majhen vpogled v obširen svet judovskih jezikov. Razstava bo na ogled do 13. septembra.
--	--	---

Četrtek, 7. 9. 2017

MARIBOR		
Sinagoga Maribor, Židovska ulica 4	18.00	Marc Chagall: Med judovstvom in krščanstvom , predavanje Maria Berdiča Marc Chagall (1887–1985) je bil belorusko-francoski umetnik judovskih korenin, eden najbolj prepoznavnih predstavnikov nadrealizma in pionirjev modernizma. Navdih za svoja dela je črpal iz beloruskega kmečkega življenja in v biblijskih temah, ob tem pa je razvil poseben poetično-figurativen slikarski slog. Pomembna sestavina njegove umetnosti so simboli. Chagalovo umetnost in simboliko bo na predavanju predstavil umetnostni kritik in kulturni delavec Mario Berdič.

Torek, 12. 9. 2017

MURSKA SOBOTA		
Pomurski muzej Murska Sobota, Trubarjev drevored 4	19.00	Razvoj judovske pisave , predavanje dr. Janeza Premka

Torek, 19. 9. 2017

NOVA GORICA		
Goriški muzej, Grad Kromberk, Grajska cesta 1	20.00	Judje na Goriškem , odprtje dokumentarne razstave s predavanjem dr. Renata Podbersiča Razstava Judje na Goriškem predstavlja kratko zgodovino Judov in judovske skupnosti v Gorici, njihovo vpetost v kulturno-gospodarski razvoj mesta, preganjanje in uničenje skupnosti v holokavstu, poskus njene obnove po drugi

		svetovni vojni in priključitev k Judovski skupnosti v Trstu leta 1969. Posebna pozornost je namenjena nekdanjemu pokopališču goriške judovske skupnosti v Rožni Dolini pri Novi Gorici. Danes je to največje ohranjeno judovsko pokopališče na slovenskih tleh in obenem tudi eden najpomembnejših ostankov judovske dediščine v Sloveniji.
--	--	---

**Obisk in ogled vseh prireditev, razen koncerta Vienna Tango Quintet, sta brezplačna.
Vljudno vabljeni!**

Nacionalni koordinator projekta: Center judovske kulturne dediščine Sinagoga Maribor

Organizatorji: Center judovske kulturne dediščine Sinagoga Maribor, Narodni dom Maribor, Kultprotur – Zavod za kulturo, turizem in promocijo Gornja Radgona, Grad Negova, Galerija-Muzej Lendava, Sinagoga Lendava – Slovenski muzej holokavsta, Pomurski muzej Murska Sobota, Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota, Judovski kulturni center Ljubljana, Mini teater, Goriški muzej Kromberk - Nova Gorica, Krajevna skupnost Rožna Dolina

Projekt je podprla: Mestna občina Maribor

Posamezne dogodke sta podprla tudi: Avstrijski kulturni forum, Veleposlaništvo Države Izrael

Organizatorji dogodkov si pridržujemo pravico do spremembe programa. Obiskovalce prosimo, da spremljajo tudi aktualne objave na spletnih straneh posameznih organizatorjev.